

I NEKA OPŠTA PITANJA TEORIJE	
VIŠESTRUKO PRENOSNIH SISTEMA	1
1. UVOD	3
Literatura	5
2. PRIRODA I OSOBENOSTI	
VIŠESTRUKO PRENOSNIH SISTEMA	7
Literatura	15
3. PROJEKTOVANJE SISTEMA	
SA JEDNOM POVRATNOM SPREGOM	17
3.1 Osvrt na elementarni oblik povratne sprege i rekapitulacija nekih osnovnih pojmova	17
3.2 Standardni problem	23
3.3 Fundamentalne relacije	27
3.4 Moguća rešenja	30
3.5 Dva prilaza projektovanju	36
3.6 Ograničenja performansi	38
3.6.1 Odnos pojačanja i faze	38
3.6.2 Nule u desnoj poluravni	40
3.6.3 Polovi u desnoj poluravni	44
3.6.4 Bodeova integralna teorema	46
Literatura	48

OPŠTA TEORIJA NULA I POLOVA VIŠESTRUKO PRENOSNIH LINEARNIH SISTEMA

II NULE I POLOVI LINEARNIH VIŠESTRUKO PRENOSNIH SISTEMA	51
4. POLOVI I NULE LINEARNIH VIŠESTRUKO PRENOSNIH SISTEMA	52
4.1 Uvodna razmatranja	52
4.2 Smith-McMillan-ov oblik matrične prenosne funkcije	55
4.3 Polovi i nule matrica prenosne funkcije	60
4.4 Opis matričnih frakcija prenosne funkcije (MFD)	63
4.5 Realizacija matrice prenosne funkcije u prostoru stanja	65
4.6 Koliko nula?	67
Literatura	70
5. INVARIJANTNE NULE VIŠESTRUKO PRENOSNIH SISTEMA	71
5.1 Geometriška analiza	71
5.1.1. Uvodna razmatranja	71
5.1.2 Geometriška definicija invarijantnih nula	72
5.1.3 Algebarski proizvod i podela prostora stanja	75
5.1.4 Više granice za n_z	78
5.1.5 Nule sistema	81
5.1.6 Nule i stanje povratne sprege. Fizička interpretacija	82
5.2 Napomene o nizu mogućnosti proširenja metode geometrijskog mesta korenova na savremene višestruko prenosne sisteme	85
5.2.1 Uvodna razmatranja	85
5.2.2 Stepeni red proširivanja beskonačne nule	85
5.2.3 Ponašanje konačnih pojačanja	88
Literatura	90

OPŠTA TEORIJA MODALNOG UPRAVLJANJA VIŠESTRUKO PRENOSNIH LINEARNIH SISTEMA

III MODALNO UPRAVLJANJE

VIŠESTRUKO PRENOSNIH SISTEMA	91
6. MODALNA TEORIJA	
LINEARNIH STACIONARNIH SISTEMA	91
6.1 Modalna analiza	91
6.2 Upravljivost i osmotrivost	97
Literatura	101
7. SINTEZA	
U DOMENU SOPSTVENIH	
VREDNOSTI: MODALNO UPRAVLJANJE	103
7.1 Uvod	103
7.2 Sistem sa jednim ulazom:	
   promena jedne realne sopstvene vrednosti	104
7.3 Sistem sa jednim ulazom:	
   promena više realnih sopstvenih vrednosti	107
7.4 Praktičan primer:	
   upravljanje modovima	
   ugla naginjanja aviona i	
   brzine obrtanja aviona oko uzdužne ose	108
7.4.1 Karakteristike otvorenog sistema	108
7.4.2 Upravljanje modom ugla naginjanja aviona	111
7.4.3 Upravljanje modom	
brzine obrtanja aviona oko uzdužne ose	111
7.4.4 Istovremeno upravljanje	
modovima ugla naginjanja i brzine obrtanja aviona	112
7.5 Sistem sa jednim ulazom: promena više	
   realnih ili kompleksnih sopstvenih vrednosti	113
7.6 Sistem sa više ulaza: promena više	
   realnih ili kompleksnih sopstvenih vrednosti	118
Literatura	119

OPTIMALNO UPRAVLJANJE VIŠESTRUKO PRENOSNIH LINEARNIH SISTEMA

IV OPTIMIZACIJA VIŠESTRUKO PRENOSNIH LINEARNIH SISTEMA	121
8. OPTIMIZACIJA KONTINUALNIH VIŠESTRUKO PRENOSNIH LINEARNIH SISTEMA	121
8.1 Uvod	121
8.2 Analiza kriterijuma optimalnosti	122
8.3 Optimizacija i ograničenja	127
8.4 Metode optimizacije	130
8.5 Primena klasičnog varijacionog računa	130
8.6 Koncept dinamičkog programiranja	134
8.7 Dinamičko programiranje i pontryagin-ov princip	137
8.8 Pontryagin-ovi principi za vremenski nestacionarne i stacionarne sisteme	140
8.9 Dinamička optimizacija linearnih sistema	147
8.10 Optimalno upravljanje sa ograničenjem vektora stanja	155
8.11 Optimalnost uz nefiksiranu početnu ili krajnju tačku - uslovi transverzalnosti	166
Literatura	172
9. OPTIMIZACIJA LINEARNIH SISTEMA: KVADRATNIM KRITERIJUMOM OPTIMALNOSTI	173
9.1 Uvod	173
9.2 Sinteza linearnih vremenski nestacionarnih optimalnih sistema pomoću kvadratnog kriterijuma optimalnosti	173
9.3 Sinteza linearnih stacionarnih optimalnih sistema pomoću kvadratnog kriterijuma optimalnosti	178
9.4 Optimalno regulisanje greške vektora izlaza	182

9.5 Asimptotske osobine optimalnih regulatora	184
9.6 Izbor težinskih matrica optimalnih regulatora	193
Literatura	203

V SUBOPTIMALNO UPRAVLJANJE

VIŠESTRUKO PRENOSNIH LINEARNIH SISTEMA ... 205

10. METODA PROJEKCIONIH UPRAVLJANJA 205

10.1 Uvod 205

10.1.1 Sinteza regulatora primenom metode projekcionih upravljanja	206
---	-----

10.2 Sinteza regulatora

u sistemima sa centralizovanom informacionom i upravljačkom strukturom	207
---	------------

10.2.1 Sinteza regulatora u sistemima na koje ne deluju spoljašnji poremećaji	207
--	-----

10.2.1.1 Sinteza statičkog regulatora	208
---	-----

10.2.1.2 Sinteza dinamičkog regulatora	212
--	-----

10.2.2 Sinteza regulatora u sistemima na koje deluju spoljašnji poremećaji	218
---	-----

10.2.2.1 Sinteza PI regulatora	219
--------------------------------------	-----

10.2.2.2 Sinteza PID regulatora	223
---------------------------------------	-----

10.2.2.3 Sinteza generalisanog PID regulatora	226
---	-----

10.3 Sinteza regulatora

u sistemima sa decentralizovanom informacionom i upravljačkom strukturom	229
---	------------

10.3.1 Sinteza regulatora u sistemima na koje ne deluju spoljašnji poremećaji	229
--	-----

10.3.2 Sinteza regulatora u sistemima na koje deluju spoljašnji poremećaji	232
---	-----

Literatura	236
------------------	-----

VI NEKA PITANJA ANALIZE I SINTEZE

OPTIMALNIH VIŠESTRUKO PRENOSNIH SISTEMA U VREMENSKOM DOMENU 239

11. ANALIZA OPTIMALNIH

LINEARNIH SISTEMA U VREMENSKOM DOMENU	239
--	------------

11.1 Višestepeni proces odlučivanja	239
11.2 Indeksi performanse vremensko domena	240
11.2.1. Upravljanje sa minimumom vremena (vremenskim minimumom)	240
11.2.2 Završni problem upravljanja	241
11.2.3 Problem upravljanja sa minimalnim integralom	241
11.3 Princip optimalnosti	241
11.4 Diskretno dinamičko programiranje	243
11.4.1 Sistemi sa skalarnim jednačinama stanja	243
11.4.2 Linearni vremenski nezavisni sistemi sa skalarnim jednačinama stanja i kvadratnim indeksima performanse	246
11.4.3 Sistemi sa vektorskim jednačinama stanja	248
11.4.4 Linerni vremenski nezavisni sistemi sa vektorskim jednačinama stanja i kvadratnim indeksima performansi	250
11.5 Kontinualno dinamičko programiranje	250
11.5.1 Sistemi sa skalarnim jednačinama stanja	250
11.5.2 Linearna vremenski nepromenljivi sistemi sa skalarnom jednačinom stanja i kvadratnim integralom performansi	252
11.5.3 Sistemi sa vektorskim jednačinama stanja	254
11.5.4 Linearno vremenski invarijantni sistemi sa vektorskom jednačinom stanja i kvadratnim integralom performansi	255
Literatura	257
12. SINTEZA	
OPTIMALNIH LINEARNIH	
SISTEMA U VREMENSKOM DOMENU	259
12.1 Uvod	259
12.2 Sinteza optimalnih sistema vešanja (amortizera)	260
12.2.1 Sistemi sa jednim stepenom slobode	260
12.2.2 Sistem sa dva stepena slobode	264
12.3 Sinteza modela pratećih sistema	269
12.3.1 Model u indeksu performansi	269
12.3.2 Model u sistemu	274

12.4 Hodograf kvadratnog korena	277
12.4.1 Uopštena teorija	277
12.4.2 Jednostruko prenosni sistemi	281
12.4.3 Višestruko prenosni sistemi	283
Literatura	285

PROJEKTOVANJE OBSERVERA VIŠESTRUKO PRENOSNIH LINEARNIH SISTEMA

13. ASIMPTOTSKI OBSERVERI I PROJEKTOVANJE SPREGE OBSERVERA I USKLADNIKA	287
13.1 Asimptotski observeri za procenu stanja	287
13.2 Određivanje pojačanja observera	290
13.3 Sprega uskladnika (regulatora) i observera	291
13.4 Određivanje prenosne funkcije i princip separacije	293
13.5 Primeri	295
13.6 Observeri sniženog reda	299
13.7 Primeri	302
13.8 Izbor optimalnih polova observera	306
13.9 Direktni postupak projektovanja pomoću prenosne funkcije	307
13.10 Observeri punog reda	308
13.11 Observeri sniženog reda	311
13.12 Observer i sprega uskladnika i observera kod višestruko prenosnih sistema	312
13.12.1 Projektovanje observera	312
13.12.2 Određivanje pojačanja observera	314
13.12.3 Sprega observera i uskladnika	315
Literatura	316

16.2. Definicije i uvodna razmatranja	354
16.3 Suština i osobine strukturnog algoritma	357
16.4 Podešavanje modela korišćenjem povratne sprege po veličinama stanja	360
16.5 Podešavanje modela korišćenjem dinamičkog usklađivanja	364
Literatura	370
17. POVRATNA SPREGA PO VELIČINAMA STANJA I INVERZNI SISTEM	371
17.1 Uvod	371
17.2 Rastavljanje preko povratne sprege po veličinama stanja 371	
17.3 Levo inverzni sistem	381
Literatura	386
IX METODE PODEŠAVANJA POLOVA PO IZLAZNIM VELIČINAMA VIŠESTRUKO PRENOSNIH SISTEMA	387
18. POVRATNA SPREGA PO OPTIMALNOM IZLAZU	387
Literatura	391
X METODE PODEŠAVANJA DINAMIČKOG PONAŠANJA VIŠESTRUKO PRENOSNIH SISTEMA RELOKACIJOM SOPSTVENIH VREDNOSTI	393
19. PROJEKTOVANJE SISTEMA SA POVRATNIM SPREGAMA KORIŠĆENJEM TEHNIKE RELOKACIJE SOPSTVENIH VREDNOSTI MATRICE SISTEMA U OTVORENOM KOLU DEJSTVA	393
19.1 Tehnika projektovanja komutativnog regulatora	394
19.2 Karakteristike prenosne funkcije i karakteristični pravci	397

19.3 Stabilnost sistema u zatvorenom kolu dejstva i karakteristični hodograf	399
19.4 Ponašanje u stacionarnom stanju i interakcija	404
Literatura	407

DODACI

XI DODACI	409
DODATAK A - Spisak oznaka	409
DODATAK B – Neki primeri i zadaci vezani za optimizaciju sistema u vremenskom domenu	417
Literatura	423
DODATAK C – Neki konkretni problemi optimizacije	424
Literatura	429
DODATAK D – Optimalno upravljanje linearnim kontinualnim sistemima	430
D.1 Određivanje optimalnog upravljanja	431
D.1.2 Velika vrednost indeksa performanse ($r \rightarrow \infty$)	432
D.1.3 Mala vrednost indeksa performanse ($r \rightarrow 0$)	433
D.2 Simetrični hodograf (GMK) i indeks performanse	434
D.3 Primeri	435
D.4 Algebarska Riccati-jeva jednačina	437
D.5 Povratna sprega po stanju kod višestruko prenosnih sistema	438
D.6 Podešavanje polova višestruko prenosnog sistema sa povratnom spregom po stanju	440
D.7 Uticaj povratne sprege na osobine sistema	442
D.8 Klasična optimizacija višestruko prenosnih sistema	443
Literatura	444